

آنچه باعث آزار کودکان می‌شود

خانواده مهم‌ترین نهادی است که افراد دوره کودکی خود را در آن سپری می‌کنند. مناسب بودن شرایط آن نیز باعث می‌شود که کودکان در معرض ناامنی قرار نگیرند. به گفته مصطفی فروتن آسیب‌...

سلامت نیوز : خانواده مهم‌ترین نهادی است که افراد دوره کودکی خود را در آن سپری می‌کنند. مناسب بودن شرایط آن نیز باعث می‌شود که کودکان در معرض ناامنی قرار نگیرند. به گفته مصطفی فروتن آسیب شناس، در بخش آزارهای روحی و روانی، اگر غفلت آموزشی و تربیت را کودک‌آزاری بدانیم نرخ کودک‌آزاری در کشور ما تغییر می‌کند.

این درحالی است که ثریا عزیز پناه نیز در گفت‌وگو با آرمان کودک‌آزاری را هر آن چه که امنیت جسمی و امنیت روحی کودک را به‌خطر بیندازد معرفی می‌کند و معتقد است: محروم کردن کودکان، آزارهای جسمی و هرگونه صدمه به آنها و هر چیزی که حوزه زندگی و شرایط زندگی آینده کودکان را به‌خطر بیندازد کودک‌آزاری به‌شمار می‌رود.

درماندگی روحی والدین منجر به کودک‌آزاری می‌شود

عضو هیات مدیره انجمن حمایت از حقوق کودکان درباره عوامل افزایش نرخ کودک‌آزاری تاکید می‌کند که این مساله تک عاملی نیست و می‌افزاید: «#171: به عبارتی هر رخداد خشونت آمیزی از دلایل متعددی تبعیت می‌کند. برای مثال، مواردی که در سال 1392 اتفاق افتاده است- مادری که دو فرزندش را کشته است یا پدری که پسرش را خفه کرده- به نظر می‌آید تنش میان پدرها و مادرها به تشدید خشونت در یکی از آنها منجر شده است. با این حال چون بحث انسانی و رابطه آنها مطرح است می‌توان گفت که مورد به مورد با یکدیگر فرق می‌کند».

در یک دسته‌بندی اما ثریا عزیزپناه، عوامل خشونت کودکان را چنین مطرح می‌کند: نحوه رابطه پدر و مادر، اختلافات زناشویی، ناامنی در خانواده‌ها و ناآگاهی از رفتار کودکان همه از عواملی هستند که به این موضوع دامن می‌زنند. در دو مورد خاصی که اخیر رخ داده و اشاره کردم، با مسامحه می‌توان گفت که اختلافات زناشویی از دلایل آن بوده است. به گفته عضو هیات مدیره انجمن حمایت از حقوق کودک، افرادی که به کودک‌آزاری دست می‌زنند در زندگی روزمره خود به مرز سقوط می‌رسند. وی ادامه می‌دهد: به عنوان نمونه خانمی که در رشت دو فرزند خود را می‌کشد قطعاً به چنان ناامنی در زندگی رسیده است که در مرحله جنون دست به این عمل می‌زند. برآورده‌نشدن نیازهای اساسی زندگی، برآورده نشدن امور معیشتی و نداشتن حمایتی که به آنها امید دنبال کردن خواسته‌هایشان را بدهد یا حمایتی که باعث دلگرمی شود و به واسطه آن دست به چنین فجایعی نزنند و همچنین نبود یکی از والدین از جمله عواملی است که احتمال خشونت علیه کودکان را افزایش می‌دهد.

باید توجه داشت که این درماندگی روحی که افراد را به خشونت وا می‌دارد معلول شرایط زندگی و معیشتی است. عامل اعتیاد را هم نباید فراموش کرد که بعد از این عوامل از مواردی است که قدرت تفکر را از افراد می‌گیرد و باعث می‌شود که آنها به رفتارهای ضدهنجار دست بزنند. عزیزپناه در تعریف خود از کودک‌آزاری می‌گوید: مطابق با تعاریف بین‌المللی هر آن چه که امنیت جسمی و امنیت روحی کودک را به‌خطر بیندازد از مولفه‌های آزار کودک محسوب می‌شود. محروم کردن کودکان، آزارهای جسمی و هرگونه صدمه به آنها و هر چیزی که حوزه زندگی و شرایط زندگی آینده کودکان را به‌خطر بیندازد کودک‌آزاری به‌شمار می‌رود.

کودکان ابزار برای تهدید

فروتن همچنین یکی از دلایل کودک‌آزاری روحی را چنین بیان کرد: باید به نقش جامعه و افراد در افزایش رفتارهای خشونت‌آمیز توجه کرد؛ رسانه‌ها، مراکز آموزشی و ماهواره در این زمینه بسیار موثر هستند، چرا که نشر رفتارهای خشونت‌بار در جامعه از سوی رسانه‌های نامناسب می‌تواند به آسیب‌های اجتماعی به‌ویژه کودک‌آزاری در کشور دامن بزند. وی افزود: براساس تحقیقات به عمل آمده از هر ۱۰ خانواده ایرانی به‌طور متوسط هشت خانواده نحوه برخورد مناسب با کودکان را بلد نیستند.

این آسیب‌شناس تاکید کرد، متأسفانه زمانی که والدین در جامعه با ناکامی رو به رو می‌شوند در محیط خانه دیواری کوتاه‌تر از کودکان پیدا نمی‌کنند و کودکان به عنوان بی‌دفاع‌ترین افراد جامعه مورد آزار و اذیت قرار می‌گیرند. فروتن یکی از دلایل کودک‌آزاری را این‌چنین اعلام می‌کند: در بسیاری از خانواده‌ها دیده می‌شود که والدین از کودکان خود به عنوان یک ابزار برای تهدید یکدیگر استفاده می‌کنند که کودکان این خانواده‌ها در مقایسه با سایر کودکان مورد آزار و اذیت قرار گرفته، آسیب به مراتب بیشتری می‌بینند و با توجه به تحقیقات انجام شده شاهد افزایش اینگونه کودک‌آزاری در کشور هستیم. همچنین طلاق از دیگر عوامل مهم کودک‌آزاری است. فروتن راهکارهای کاهش کودک‌آزاری را چنین بیان می‌کند: در گام اول برای مهار این ناهنجاری باید از خود افراد شروع کنیم و مشاوره‌های قبل از ازدواج بهترین راهکار در این زمینه است.

وی خودداری از هیجان‌زدگی توسط والدین را یکی دیگر از راهکارهای مهم در مهار کودک‌آزاری دانست. به عقیده این آسیب‌شناس باید مشکلات معیشتی مردم را در نظر گرفته و برنامه‌ای برای رفع این مشکل‌ها طراحی شود، چرا که فشارهای اقتصادی در گام نخست بر خانواده‌ها و در گام دوم بر کودکان وارد می‌شود که بارزترین آن کودکان خیابانی و دستفروش هستند.